

**ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ 1974-1976

ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΗΣ ΚΑΣΙΩΝΗΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ / 2019

**ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ 1974-1976

**Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ αποστάσεως
μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία
στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις**

ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΗΣ ΚΑΣΙΩΝΗΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ / 2019

Copyright © Χρυσοβαλάντης Κασιώνης, 2019.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας διατριβής, ήταν να μελετήσει την εξέλιξη των μέτρων στήριξης των προσφύγων στην Κύπρο συνέπεια της τουρκικής εισβολής. Η υπό εξέταση περίοδος που επικεντρώνεται η διατριβή είναι η περίοδος 1974-1976. Οι πλείστες σχετικές αναφορές στην πιο πάνω περίοδο, παραθέτουν απλά τα διάφορα μέτρα στήριξης που είχαν ληφθεί υπέρ των προσφύγων. Η παρούσα διατριβή εκτείνεται πέραν των πιο πάνω αναφορών, μελετώντας την εξέλιξη και τη μορφή που είχαν πάρει τα μέτρα στήριξης των προσφύγων. Αυτό καθίσταται δυνατό, μέσα από το διαχωρισμό της υπό εξέτασης περιόδου σε τρεις φάσεις, γεγονός το οποίο αποτελεί και πρωτοτυπία της παρούσας διατριβής. Μέσα από αυτόν το διαχωρισμό, η διατριβή αναδεικνύει και τους λόγους πίσω από τις διάφορες μορφές που είχαν πάρει τα μέτρα στήριξης.

Η διατριβή αναδεικνύει τον κομβικό ρόλο που διαδραμάτισε η βοήθεια από την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες, τις Η.Π.Α. και την Ελλάδα. Η ανάλυση της βοήθειας από τα προαναφερθέντα μέρη, φανερώνει διαφορές στα κίνητρά τους. Εντούτοις, αποτελεί σημαντικό γεγονός ότι η εν λόγω βοήθεια σημειώθηκε καθόλη τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου. Επεκτάθηκε μάλιστα σημαντικά και πέραν αυτής. Το γεγονός ότι η προαναφερθείσα βοήθεια δεν περιορίστηκε μόνο στην προσωρινή ανακούφιση των προσφύγων, συνέβαλε σημαντικά στην προσπάθεια επανενσωμάτωσής των προσφύγων στην οικονομία.

Επιπλέον, οι δράσεις της Κυβέρνησης μέσω της κατάθεσης διάφορων νομοσχεδίων, Έκτακτων Σχεδίων Οικονομικής Δράσεως και ίδρυσης σχετικών Υπηρεσιών (Υπηρεσία Μέριμνας και Ειδικό Ταμείο), συνέβαλαν στην πιο πάνω προσπάθεια. Η παρούσα διατριβή αναλύει τέσσερεις παράγοντες που διαμόρφωσαν το είδος των κυβερνητικών πολιτικών για αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος. Αυτοί ήταν το μέγεθος και οι ιδιαιτερότητες του προσφυγικού προβλήματος, η επιθυμία της Κυβέρνησης για κλίμα σταθερότητας, το τετελεσμένο του μακροχρόνιου αγώνα για επίλυση του Κυπριακού και η δίκαιη κατανομή των βαρών της εισβολής. Βασικοί άξονες της κυβερνητικής πολιτικής για αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος, αποτέλεσαν το επίπεδο διαβίωσης των προσφύγων, η στέγαση και η εργοδότησή τους.

Το ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης θεσμοθετήθηκε νομικά για πρώτη φορά, χωρίς όμως αυτό να αποτελέσει αντικίνητρο για επανένταξη των προσφύγων στην αγορά εργασίας. Τουναντίον, οι κυβερνητικές προσπάθειες προσανατολίστηκαν στην αύξηση της απασχόλησης των προσφύγων. Προς αυτή την κατεύθυνση, στηρίχθηκε ο βιομηχανικός τομέας, ο οποίος σε συνδυασμό με την αύξηση των εξαγωγών, έκανε εφικτή την απασχόληση των προσφύγων.

Το στεγαστικό πρόβλημα των προσφύγων, εκτός από κοινωνικούς σκοπούς εξυπηρετήσε και αναπτυξιακούς. Μέσα από τα μεγάλα σε έκταση στεγαστικά σχέδια, κατέστη δυνατή η ανάπτυξη του κατασκευαστικού τομέα και της οικονομίας γενικότερα. Κατά τη διάρκεια της υπό εξέτασης περιόδου, είχαν τεθεί οι βάσεις της στεγαστικής πολιτικής που θα εφαρμοζόταν σε ευρεία κλίμακα τα επόμενα έτη. Παρόλα αυτά, κατά τη διάρκεια της υπό εξέτασης περιόδου, τη σημαντικότερη στεγαστική λύση των προσφύγων αποτέλεσε η χρήση των εγκαταλελειμμένων τουρκοκυπριακών κατοικιών.

Η όλη αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος της Κυβέρνησης, εντάχθηκε στα πλαίσια της γενικότερης αναπτυξιακής πολιτικής της. Παρόλα αυτά, δεν πρέπει να αγνοούνται μια σειρά από ευνοϊκές συγκυρίες, οι οποίες κατέστησαν εφικτή την ένταξη του προσφυγικού προβλήματος εντός της αναπτυξιακής πολιτικής της Κυβέρνησης.

ABSTRACT

The purpose of this dissertation was to study the evolution of refugee support measures in Cyprus, because of the Turkish invasion, during the reference period 1974-1976. Most of the relevant studies covering the reference period, simply list the various refugee support measures. The current dissertation goes beyond the above measures, examining the evolution and form of refugee support measures during the reference period. This was possible by separating the reference period into three phases, which is a prototype of this dissertation. Through this separation, the dissertation also highlights the reasons behind the various forms of refugee support measures.

The current dissertation highlights the crucial role of the assistance provided by UNHCR, USA and Greece. The analysis of the assistance from the aforementioned parties, reveals differences in their motives. However, it is a significant fact that this assistance has taken place throughout the whole reference period, but has also extended beyond that. The fact that the aforementioned assistance was not limited to the temporary relief of refugees, has significantly contributed to their reintegration into the economy.

In addition, Government actions through various legislation, Emergency Economic Action Plans and the establishment of relevant Services (Service for the Displaced Persons and Special Fund), have contributed to the above reintegration. The current dissertation analyzes four factors that have shaped the kind of Government policies to address the refugee problem. These were the magnitude and specificity of the refugee problem, the government's desire for stability, the expected long duration of a solution to the Cyprus Problem, and the fair distribution of the burdens of the Turkish invasion among the population. The main pillars of the Government's policy to address the refugee problem were the standard of living, housing, and employment of refugees.

The minimum standard of living was legally set for the first time, trying at the same time not to provide disincentives for the reintegration of refugees in the labor market. Government efforts have focused on increasing the employment of refugees. In this direction, the industrial sector was supported, which combined with increased exports, made it possible for refugees to be employed.

The housing problem of refugees, in addition to social purposes, also served developmental purposes of the Government. Through large-scale housing projects, it has been possible to develop the construction sector and the economy in general. During the reference period, the foundations of a broad-based housing policy that would be applied in the coming years were laid. However, during the reference period, the most important housing solution for refugees was the use of the abandoned Turkish Cypriot homes.

The government approach to the refugee problem, was a holistic approach aim to integrate the refugee problem into its overall development policy. However, a series of favorable circumstances, which have made it possible to integrate the refugee problem into the government's development policy, should not be overlooked.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Πανεπιστήμιο Νεάπολις για την ευκαιρία που μου έδωσε να είμαι μέρος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας. Πρωτίστως θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διδάσκοντες κκ. Ανδρέα Κάρυο, Αντώνη Κλάψη, Γιώργο Γεωργή, Κυριάκο Ιακωβίδη και Μάριο Ευρυβιάδη. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον Κυριάκο Ιακωβίδη, επιβλέπων καθηγητή της παρούσας διατριβής, για την καθοδήγησή του τόσο στην επιλογή του θέματος όσο και στην όλη ανάπτυξη της παρούσας διατριβής.